

Handlingsplan for perioden 2024 - 2026

med arbeidsplan for 2024

Innhald:

1	Mål, visjon, organisering	3
1.1	Om handlingsplanen	3
1.2	Formål	3
1.3	Organisering	3
1.4	FNs berekraftsmål ligg til grunn	3
2	Styret, dagleg leiar og administrasjonen sitt arbeid	4
2.1	Generelt om samarbeid, styrearbeid og informasjon	4
2.2	Prioriterte tiltak i 2024 – administrasjon/leiing	4
3	Aktivitetsarbeid	5
3.1	Aktivitet i skule og barnehage/læring i friluft	5
3.2	Aktivitet i fritida - for barn, ungdom, vaksne og familiar	6
3.3	Prioriterte tiltak i 2024 - aktivitetsarbeid	6
3.4	Utstyrsbasen for utlån til skular og lag/organisasjonar	7
3.5	Prioriterte tiltak i 2024 - utstyrsbase	7
4	StikkUT! og andre turruter	8
4.1	StikkUT!	8
4.2	Prioriterte tiltak i 2024 – StikkUT!	8
4.3	Merking/skilting og turkort	9
4.4	Prioriterte tiltak i 2024 – merking/skilting	9
4.5	Kommunale planar for friluftslivet sine ferdselsårer	9
4.6	Prioriterte tiltak i 2024 – friluftslivets ferdselsårer	9
5	Sikring, tilrettelegging og drift av friluftsområde	10
5.1	Statleg sikring og forvaltningsplanar	10
5.2	Prosjektsøknader tiltak	10
5.3	Skjøtsel og drift gjennom året	10
5.4	Prioriterte tiltak i 2024 – sikring/forvaltning/tilrettelegging	10
6	Arbeid mot marin forsøpling	11
6.1	Ryddeaksjonar i heile Sunnmøre	11
6.2	Prosjektet Rydd Norge 2 2024-2028	11
6.3	Prioriterte tiltak 2024 – marin forsøpling ryddeprosjekt	11
7	Skjergardstenesta i Møre og R. og oppdrag frå Sunnmøre friluftsråd	12
7.1	Generelt om bruk av skjergardstenesta	12
7.2	Prioriterte tiltak i 2024 - skjergardstenesta	12
	Vedlegg - prosjektliste 2024	13

1 Mål, visjon, organisering

1.1 Om handlingsplanen

Dette dokumentet er ein treårig handlingsplan vedtatt av representantskapet som viser gjennomgåande ansvar, oppgåver og prioriteringar og utviklingsområde over fleire år. Dokumentet er også ein årleg arbeidsplan med konkrete tiltak som skal gjennomførast dette året. Handlingsplanen og årleg arbeidsplan vert vedteken av representantskapet, planen set rammer for ressursbruk og fokus i styret og administrasjonen i perioden. Årsmeldinga rapporterer gjennomføringa av arbeidsplanen for året.

1.2 Formål

Handlingsplanen for Sunnmøre friluftsråd (KO) skal bidra til formålet til friluftsrådet og peike ut konkrete satsingar og tiltak dei næraste åra for å oppnå dette.

«Folkehelse er fundamentet i alt Sunnmøre friluftsråd (KO) gjer. Vi skal, i samarbeid med deltakarkommunane, andre offentlege styresmakter, organisasjonar og frivillige, fremje allsidig og miljøvennleg friluftsliv i regionen. Vi skal stimulere til friluftsliv til beste for trivsel og helse for alle og skape større forståing for nytten av friluftsliv.»
(Samarbeidsavtala §3 Formål)

Friluftsliv kjenner ikkje kommunegrenser - friluftsråda utgjer naturlege regionar for utøving av friluftsliv og dermed for arbeid med friluftsoppgåve.

1.3 Organisering

Sunnmøre friluftsråd er eit kommunalt oppgåvefelleskap for medlemskommunane på Sunnmøre, og er eiga juridisk eining. Øvste organ i Sunnmøre friluftsråd (KO) er deltakarkommunane i representantskapet. Kommunane har vedteke ei samarbeidsavtale som er vedtektene for oppgåvefelleskapet. Mellom representantskapsmøta er det styret som styrer verksemda. Dagleg leiar og administrasjonen på 9 faste tilsette + innleigde står for dagleg drift, prosjektleiing, aktivitet og rådgjeving innan friluftsliv.

1.4 FNs berekraftsmål ligg til grunn

Friluftsrådet arbeider for eit naturvennleg, berekraftig og lite utstyrskrevjande friluftsliv for alle. Friluftsrådet har ansvar for å bidra til FNs berekraftsmål (verdass felles plan for å utrydde fattigdom, kjempe mot ulikskap og stoppe klimaendringane innan 2030) – [lenke til Friluftslivets bærekraftplakat](#). Mange av arbeidsoppgåvene i friluftsrådet høyrer naturleg heime under eitt eller fleire av måla.

2 Styret, dagleg leiar og administrasjonen sitt arbeid

2.1 Generelt om samarbeid, styrearbeid og informasjon

Friluftsrådet skal prioritere samarbeidet med deltakarkommunane, lokale lag, organisasjonar og frivillige, fylkeskommunen, dei andre interkommunale friluftsråda (spesielt Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal), Friluftsrådenes Landsforbund og Miljødirektoratet.

I tillegg skal vi aktivt søkje midlar og samarbeid med Rydd Norge, sparebankar, fondstiftingar og organisasjonar og som gir økonomisk støtte, og andre aktuelle samarbeidspartar, sponsorar og bidragsytarar.

Samarbeidet med dei andre frilufsorganisasjonane i fylket skal halde fram gjennom aktiv deltaking i "Forum for Natur og Friluftsliv" (FNF).

Administrasjonen i friluftsrådet skal fungere som kompetansesenter for friluftsliv for deltakarkommunane og andre samarbeidspartar, og vere ein pådrivar og ein høyringsinstans i viktige saker for friluftslivet.

Det skal gjennomførast styremøte og representantskapsmøte som omtalt i samarbeidsavtalen.

Friluftsrådet må halde fram med å vere synleg i media og i sosiale media, og prioritere profilering av friluftsrådet på utstyr, bygg, bilar osb.

Sunnmøre friluftsråd vil markere og synleggjere friluftslivets veke, og elles gi eit spennande tilbod til barnefamiliar og andre med spennande og lærerike aktivitetar i friluft i perioden.

Styret og dei tilsette i friluftsrådet må gjere seg kjende med kommunar vi har ansvar i. Nye medlemskommunar skal få god informasjon og bli inkludert i friluftsarbeidet.

I løpet av perioden skal alle deltakarkommunane få tilbod om ein presentasjon av friluftsrådet i kommunestyre eller formannskap.

2.2 Prioriterte tiltak i 2024 – administrasjon/leing

- Gjennomføre fire styremøte og representantskapsmøte
- Markere friluftsrådet sitt 50-års jubileum i 2024
- Planlegge Friluftslivets år 2025 saman med fylkeskommunen og andre
- Gjennomføre arrangement i Friluftslivets veke i september
- Engasjere oss i Friluftsrådenes Landsforbund sitt strategiarbeid

Internt:

- Innføre PowerOffice som heilheitleg prosjekt- og økonomistyringsverktøy
- Fullføre revidering av arbeidsreglement, og opprette andre interne reglement
- Etablere kommunikasjonsplan og grafisk profil
- Jobbe aktivt med medfinansiering av prosjekt gjennom sponsorstøtte m.v.

3 Aktivitetsarbeid

Aktivitetsarbeidet til friluftsrådet skal stimulere til meir friluftslivsaktivitet gjennom informasjon, opplæring og tilbod om aktivitetar ute i friluft for alle aldersgrupper. Planar for aktivitetsarbeidet kan delast inn i fleire område vist under. Generelt vil friluftsrådet utvikle seg i retning av å utvide tilbod til unge og vaksne gjennom kurs og opplæring for auka friluftsliv i medlemskommunane.

3.1 Aktivitet i skule og barnehage/læring i friluft

Friluftsrådet skal legge til rette for fysisk aktivitet for barn og unge (samarbeidsavtalen §3). Dette er både i samband med undervisning i skule og barnehage, og aktivitetstilbod i fritida (neste kapittel). Aktivitet vil tilbyr skulane skal vere i samanheng med fagfornyinga.

«Læring i friluft» er friluftsråda si nasjonale satsing på å medvite bruke natur og nærmiljø som undervisningsstad/skule. Målet er meir og betre undervisning utanfor klasserommet. Medviten bruk av nærmiljøet i undervisning har friluftsråda satsa på gjennom «Stedsbasert læring». Sunnmøre friluftsråd held kurs for pedagogisk personale, har opplegg direkte for barn og pedagogar, og lagar tips og formidlar idear på ulike emne eller undervisningsopplegg.

3.1.1 Prosjekt i grunnskulen «Slå på ringen - å kjenne gleda av rørsle, i lag, ute»

Dette er ei vidareutvikling av Leikepatruljen og primært retta mot barneskulane. Prosjektet har som mål å inspirere både små og store til variert leik og rørsle ute. Prosjektet består av inspirasjonssamlingar for elevar i barneskular (Leikepatruljen). I tillegg blir det kurs for dei tilsette i skulen med leik, rørsle, og kreativitet ute som tema (Prøvekaninane). Det tredje elementet i prosjektet er ein digital leikebank der skulane og andre kan hente inspirasjon (Digitalt Digg).

Kursa i skulane vert tilpassa kvar skule sitt unike uteareal. Framover vil vi også rette oss mot ungdomsskulane og bruk av uteareala der.

«Plaster på såret, mose i håret» er ein ny del av prosjektet som også omfattar læring om kva som er farleg/skaderisiko og kva som ikkje er det, her under førstehjelp.

Fagleg utvikling i prosjektet – akademisk støtte framover: SF ønsker å utvikle eit samarbeid med Høgskulen i Volda eller andre høgskulemiljø for å formidle det SF har av unike funn/data om barns motorikk. Vi treng eit samarbeid med forskarar for å løfte kunnskapen (til dømes Bergen: Folkehelsemaster. HIV: Livsmestring. Helsedirektoratet) Kan vi kalle det «Muskelbrølet» barn/unge?

3.1.2 Kajakk i skulen/kajakknettverk + læring i friluft

Sunnmøre friluftsråd har etablert eit kajakknettverk av lærarar. Friluftsrådet kursar desse (grunnkurs, teknikkurs, aktivitetsleiarkurs, livredningskurs) til å bli sertifiserte etter standard i padleforbundet/våttkort. Læring i friluft/stadbasert læring er ein del av kursinga slik at lærarane samtidig kan drive gode stadbaserte undervisningsopplegg. Målet er at dei sertifiserte lærarane kan gjennomføre kajakkaktivitet med stadbasert læring for elevgrupper på skulane.

Vi skal jobbe langsiktig for å rekruttere nye skular i tillegg til å behalde dei vi har (fullføre).

Vi treng å jobbe med sponsor for opplæring og utstyr/kajakker. «Tryg» kan vere aktuell samarbeidspartar for utendørs livredning kursing av lærarar.

3.1.3 Prosjekt i vaksenopplæringa for innvandrar «Naturen som eg er ein del av»

Friluftsrådet samarbeider med fleire vaksenopplæringscenter på Sunnmøre om utvikling av praktiske metodar som kombinerer språkopplæring og praktisk innføring i enkelt friluftsliv for

personar med innvandrarbakgrunn. Hensikta er å lette integrering og språkopplæring gjennom aktivitet og meistring ute. Deltaking i friluftsliv bidreg til betre integrering og styrker psykisk og fysisk helse. Friluftsrådet introduserer elevane mangfaldet av turar i nærområdet og aktivitetar som er gratis og tilgjengelege for alle. Friluftsrådet har gjennomført prosjektet for vaksenopplæringa i Ålesund sidan 2019, i Sykkylven i 2021, i Ørsta i 2022, Hareid 2023, Volda i 2024 og vil vidareføre satsinga og utvide denne til fleire kommunar i planperioden. Aktivitet i snø, utandørs matlaging, arbeid mot marin forsøpling er viktige område i friluftsrådet og skal også inngå tilbodet til innvandrarar.

3.2 Aktivitet i fritida - for barn, ungdom, vaksne og familiar

3.2.1 Friluftsskular og ferieaktivitet

Sunnmøre friluftsråd tilbyr årlege friluftsskular i starten av sommarferien for barn i alderen 10-13 år. Tema er allemannsretten, leir/bål og kart/kompass. Friluftsrådet tilbyr også opne aktivitetsarrangement i vinterferien og haustferien. Dette er lågterskeltilbod om ein sosial, aktiv møtestad ute med enkle friluftaktivitetar eller frileik i attraktive nærområde der borna bur. I haustferien inviterer vi lokale SFO til å bli med. Padlefestival UNG er også eit tilbod i fritida for ungdom.

3.2.2 Naturmøteplassar

Sunnmøre friluftsråd initierer naturmøteplassar som vert drifta av frivillige i medlemskommunane. Dette er faste møtestadar/turmål ved ein gapahuk eller liknande der ein blir møtt med bålkaffi eller annan varm drikke, ein gong i veka. Dette er eit lågterskeltilbod for personar som har høve til å gå tur på dagtid. Målet er minst ti naturmøteplassar på Sunnmøre.

3.3 Prioriterte tiltak i 2024 - aktivitetsarbeid

- Vidareføre og utvikle prosjektet «*Slå på ringen*» og gjennomføre kurs for tilsette i barneskulen og inspirasjonssamlingar for elevar i alle kommunane på Sunnmøre
- Utvide prosjektet «*Naturen som eg er ein del av*» (vaksenopplæringa) til ein ny kommune
- Gjennomføre fleire kurs for lærarar i kajakknettverket/sertifisering – satsing 2024
- Tilby kurs i utandørs livredning og utesymjing, og godkjenning av utandørs livredningsprøve og jobbe med sponsor for tilbodet.
- Tilby friluftsskule 4 stader på Sunnmøre i sommar.
- Arrangere vinterferietidbod for ungdom i samarbeid med studentar frå Høgskulen i Volda
- Gi tilbod til ungdom om introduksjonskurs/innføring i kajakk gjennom Padlefestival UNG
- Arbeide for å få etablert Naturmøteplassen i to fleire deltakarkommunar

3.4 Utstyrsbasen for utlån til skular og lag/organisasjonar

Friluftsrådet har utstyr til utlån til skular og lag/organisasjonar (ikkje enkeltpersonar). Utstyrsbasen skal fremje moglegheita for meir friluftsliv for alle, utlånet er gratis.

Friluftsrådet treng å jobbe med kva som er målsettinga vår framover for utstyrsbasen. I løpet av perioden skal friluftsrådet gjere ei heilskapleg vurdering av kva utstyr friluftsrådet treng til eige bruk, og gi vekk overskotsmateriale til registrerte utstyrsbasar i medlemskommunane. Dette betyr at vi på lengre sikt truleg vil slutte med utlån med unntak av kajakkhengarane til skular.

Drift av utstyrsbase er dyrt og tidkrevjande og friluftsrådet får ikkje prosjektstøtte til dette. Den viktigaste årsaka er likevel at det no finst fleire utlånsbasar av liknande friluftsutstyr som er lettare tilgjengeleg for brukarane, og som også har kapasitet til å låne ut til enkeltpersonar (eksempelvis Skattekontoret, Bua, Sportsbiblioteket osv.)

3.5 Prioriterte tiltak i 2024 - utstyrsbase

- Systematisere utstyrlageret i dei nyinnflytta lokala og fornye den digitale utleigeordninga på friluftsrådet si nye nettside
- Lage undervisningskasser til utlån i skular og barnehagar
- Utvikle eit betre system for utlån av kajakk til skulane og frivillige lag og organisasjonar.
- Vurdere utleigeordninga av robåtar i samarbeid med Sunnmøre Museum

4 StikkUT! og andre turruter

4.1 StikkUT!

[Stikk UT!](#) er den mest populære turtrimmen i landet, som motiverer fleire innbyggjarar til å gå turar. Friluftsrådet i Prosjektet har ei eiga nettside stikkut.no.

Stikk UT!-turmåla er merka turløyper til etablerte turstadar i alle medlemskommunane i Møre og Romsdal. Turane er fargekoda ut frå vanskegrad.

Før sesongstart (sommar) blir det kvart år utarbeidd ein kartbrosjyre der alle turmåla er sett inn på kart. Dette blir distribuert gratis til alle husstandane i deltakarkommunane.

I 2021 vart det teke i bruk ein eigen app, der turgåarar kan registrere turane dei går.

Svært mange frivillige rundt om i medlemskommunane gjer eit uvurderleg arbeid med skilting, merking, ryddinga av råser, løypekøyning på vinteren og utsetting av kodar. Utan desse ville ikkje turtrimmen vore mogleg å gjennomføre.

Sunnmøre friluftsråd skal vidareføre og vidareutvikle Stikk UT! både sommar og vinter i samarbeid med FNR og medlemskommunane. I planperioden skal dei to friluftsråda gjennomføre ei totalevaluering av StikkUT! Møre og Romsdal for å oppnå langsiktig økonomisk bereevne i drift og utvikling. Styret vert involvert i retningsval for framtida.

4.2 Prioriterte tiltak i 2024 – StikkUT!

- Aktivt jobbe for å auke inntektene til Stikk UT! ved:
 - å motivere fleire arbeidsplassar til å bli med i Stikk UT! Bedrift
 - å etablere fleire sponsorinntekter m.a. gjennom logo i app, saman med Nordmøre og Romsdal (hovudsponsor, kartsponsor og andre sponsoravtalar)
- Gjennomføre sommarsesongen av Stikk UT! med 307 turar på Sunnmøre
- Auke talet på turar i Stikk UT! Ski (og eventuelt Stikk UT! Vinterfottur)
- Vidareføre StikkUT-fondet
- Jobbe aktivt for etablering av StikkUT! Norge i 2024-2025

NB! Strategiplan for StikkUT! Møre og Romsdal 2020-2025 har eigen tiltaksplan som Sunnmøre friluftsråd er ein del av.

4.3 Merking/skilting og turkort

[Turkortbasen til friluftsrådet](#) viser enkle nærturar i deltakarkommunane våre. Dette er turar for dei aller fleste og gi informasjon om dei nære naturperlene. Turkorta er også samla i eit turkorthefte som vert trykt opp og delt ut i kommunane/er til sals i nettbutikken. Turkortbasen skal marknadsførast i perioden.

Friluftsrådet skal vidare bidra til **kystfriluftsliv** gjennom opplæring, kartlegging av padleruter/turregistrering og merking, mellom anna registrere interessepunkt som parkering og utsetting av kajakk.

Merking og skilting både fram til friluftsområde og av stiar/turvegar er viktig for brukarane. I planperioden skal friluftsrådet ta initiativ til fellesprosjekt for dette saman med kommunane.

4.4 Prioriterte tiltak i 2024 – merking/skilting

- Kajakk: Registrering av parkering/utsetting av kajakk, interessepunkt i og starte arbeidet med padleleder (synfare, registrere og kartlegge nye potensielle ruter)
- Sette ut informasjonstavler i fleire friluftsområde
- Nye internettsider til Sunnmøre friluftsråd skal prioritere fagleg rettleiing om stibygging og om korleis frivillige kan søke midlar

4.5 Kommunale planar for friluftslivet sine ferdselsårer

Stiar, turvegar, løyper og leder er avgjerande for utøving av friluftsliv, og vert kalla friluftslivets ferdselsårer. *Stortingsmeld. 18 (2015-2016) Friluftsliv – Natur som kjelde til helse og livskvalitet* er grunnlaget for [ei nasjonal satsing på friluftslivets ferdselsårer, leia av Miljødirektoratet](#). I perioden 2020-23 leiar fylkeskommunen prosjektet «*Friluftslivets ferdselsårer Møre og Romsdal*». Sunnmøre friluftsråd og Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal deltek i prosjektet og skal der i gjennom bistå i kommunal planlegging for betre tilrettelegging for friluftsliv. Fylkeskommunen har også ein stor database med ca. 2000 GPS-spøra turruter i [morotur.no](#). Gode kommunale planar for friluftslivets ferdselsårer er med på å identifisere, ivareta og utvikle ferdselsårene. Planane vil òg vere viktig kunnskap for å ivareta friluftsliv i anna arealplanlegging, og samtidig vere ein plan for korleis ferdselsårene kan utviklast på ein berekraftig måte.

Det er så langt ni kommunar på Sunnmøre som har starta planarbeidet i 2021-2023.

4.6 Prioriterte tiltak i 2024 – friluftslivets ferdselsårer

- Bistå kommunane Fjord, Giske, Sykkylven, Hareid/Ulstein, Volda, Ørsta, Ålesund i fullføring av planarbeidet for friluftslivets ferdselsårer.
- Sørge for at nye kommunar melder seg på prosjektet i 2024 og innlemme desse i arbeidet, desse gjenstår: Sula, Herøy, Vanylven, Sande, Vestnes Stranda,
- Følge opp samarbeidsavtale med Møre og Romsdal fylkeskommune i prosjektet om å koordinere arbeidet saman med Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal.

5 Sikring, tilrettelegging og drift av friluftsområde

Friluftsrådet skal arbeide med sikring, tilrettelegging og drift av friluftsområde av ulike slag (samarbeidsavtalen §3).

5.1 Statleg sikring og forvaltningsplanar

Friluftsrådet skal vere ein pådrivar og følgje opp og hjelpe deltakarkommunane i arbeidet med statleg sikring av område for friluftsliv. Friluftsrådet skal vidare vere pådrivar for at deltakarkommunane i samarbeid med friluftsrådet utarbeider forvaltningsplanar for dei statleg sikra områda der det enno ikkje er gjort. Det er mange kommunar som ikkje har fornya gamle forvaltningsplanar for sine statleg sikra område.

5.2 Prosjektsøknader tiltak

I nært samarbeid med deltakarkommunane, skal friluftsrådet følgje opp måla i forvaltningsplanane for dei statleg sikra friluftsområda, og søke om midlar til tilrettelegging.

Arbeidet med tilrettelegging er avhengig av positive svar på søknadane om tilskot. I samråd med dei nye deltakarkommunane skal det i perioden søkast om minst eitt tiltak i kvar av kommunane. Føresetnaden er at forvaltningsplanane er godkjende. Friluftsrådet skal vidare stimulere kommunane til å satse på tiltak i friluftsområda.

5.3 Skjøtsel og drift gjennom året

Friluftsrådet skal vidareføre skjøtsel og drift i dei områda vi har ansvar for i dag, og i tillegg innarbeide driftsrutinar for nye område som kjem til i løpet av perioden. Eksisterande samarbeidsavtalar om driftsoppgåver skal først vidare, og det skal vurderast om det er aktuelt med avtalar i nye område. Dette inneber drift eksisterande toalett vi har ansvar for.

Friluftsrådet skal aktivt bruke Skjergardstenesta i Møre og Romsdal i gjennomføring av prosjekt/tiltak og driftsarbeid og i sjøbaserte friluftsområde. Det vert elles vist til kapittelet om Skjergardstenesta.

5.4 Prioriterte tiltak i 2024 – sikring/forvaltning/tilrettelegging

- Sørge for at kommunane oppdaterer forvaltningsplanane sine for ny fireårsperiode
- Prioritere rådgiving til kommunane for å etablere fleire statleg sikra områder i 2024
- Generelt prioritere vegetasjonsrydding i friluftsområde som vi driftar
- Ferdigstille og innrapportere prosjekt vi fekk fylkeskommunal støtte til i 2023:
 - Ålesund, Hundsvær friområde - toalett og oppstart grussti
 - Sula, Langevågsholmane friområde - reparasjon kai Brendholmen
 - Sula, Storholmen friområde - gapahuk/padlehuk
 - Ålesund, Stafsethneset friområde - sykkelsluse
 - Ålesund, Vikholmen friområde - fast grill bål plass
- Starte opp og fullføre prosjekt vi har fått fylkeskommunal støtte til i 2024:
 - Vestnes, Leirvågen-Furnes friluftsområde – nytt friluftstolett
 - Sykkylven, Haugneset friluftsområde - bord, benkar, grill
 - Ålesund, Svinøya friluftsområde - gapahuk/padlehuk
 - Ålesund, Vikholmen friluftsområde - reparasjon kai
 - Ålesund, Skråvika friluftsområde - badebøyer

6 Arbeid mot marin forøpling

Sunnmøre friluftsrådet skal jobbe for ei reinare fjøre. Vi koordinerer, legg til rette for frivillig og profesjonelt arbeid mot marin forøpling (samarbeidsavtalen §3). Friluftsrådet har dei siste åra fått ein sentral posisjon i arbeidet mot marin forøpling i regionen, og vi søker midlar frå Miljødirektoratet og andre kjelder for å halde fram og utvide dette arbeidet.

6.1 Ryddeaksjonar i heile Sunnmøre

Gjennom å drifte nettverket «Marin forøpling Møre og Romsdal» saman med Runde Miljøsentert og Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal, er vi med på å halde oppe entusiasmen til dei frivillige ryddarane. Vi vil fortsette arbeidet med å initiere og koordinere ryddeaksjonar på Sunnmøre. Dette inneber m.a. å gi frivillige hanskar, sekkar og hente innsamla søppel.

Eit prioritert område for friluftsrådet er å auke samarbeidet med næringslivet og offentlege og private aktørar i arbeidet mot marin forøpling.

Friluftsrådet skal aktivt bruke Skjergardstenesta i Møre og Romsdal i gjennomføring av ryddeaksjonar, særleg i vanskeleg tilgjengelege område.

Vi skal både ha fokus på opprydding og trua artar og naturtyper i strandsona, rødlista arta
Vi skal forsette det gode samarbeidet med dei frivillige organisasjonane som er interesserte i rydding. Vi skal auke vår eigen kompetanse slik at vi blir attraktive til å få midlar og bli leigde inn.

Oppryddingstiltak:

- Aksjonar i samarbeid med lag, organisasjonar, skular og andre
- Rydde fuglereservat og vanskeleg tilgjengelege område
- Fokuserer på rydding av fjordane i indre delar av Sunnmøre
- Samarbeide med næringsaktørar for å stoppe tilførsel av marint avfall

6.2 Prosjektet Rydd Norge 2 2024-2028

Dette er eit nasjonalt program for å rydde plastforøpling frå ytre kystlinje i Noreg. Programmet er eigd av Handelens Miljøfond, og gjennomførast i samråd med regionale aktørar i kvart fylke, her under Statsforvaltaren. Sunnmøre friluftsråd er av Rydd Norge tildelt rydding av område "Sunnmøre nord 3" i Møre og Romsdal frå nov. 2021 og ut 2023, og er tildelt Rydd Norge 2 for same område.

6.3 Prioriterte tiltak 2024 – marin forøpling ryddeprosjekt

- Gjennomføre rydding i kartfesta områder i samsvar med framdriftsplanen. Dette inneber rydding av halvparten av estimerte timar og km kystlinje.
- Prioritere å få rydda ein del vèrutsatte holmar og skjer i "finversperiodar".
- Vi skal søke fond: Oppdrettsnæring, tauproducentar, isopor og andre regional næring, og søke Miljødirektoratet/statsforvaltar andre midlar, bl.a. ift. trua artar.
- Ryddeaksjon på Svinøya – 50 år!
- Besøk av fartøyet Loyal (stiftelse) – 20 ungdommar i juli. Koble på nettverket og media.
- Fortsette Røde Kors-samarbeidet.
- Ryddig med frivillige grupper (505-prosjektet)
- Prioritere sommaraksjon på Søre Sunnmøre (Ulstein/Herøy/Sande)

7 Skjergardstenesta i Møre og R. og oppdrag frå Sunnmøre friluftsråd

7.1 Generelt om bruk av skjergardstenesta

Gjennom skjergardstenesta skal friluftsrådet gjere sjøbaserte friluftslivsområde attraktive og tilgjengelege (samarbeidsavtalen §3). Skjærgårdstjenesten Møre og Romsdal vart etablert i 2018 og blir drifta av Sunnmøre friluftsråd. Møre og Romsdal er driftsområde 8 i den nasjonale skjergardstenesta. Friluftsrådet skal vidareutvikle tenesta i samarbeid med Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal, fylkeskommunen, statsforvaltaren og Miljødirektoratet. Skjergardstenesta dekker heile fylket og har eigen samarbeidsavtale, driftsstyre, årsrapport, årsplan og budsjett. Hovudmålet for Skjergardstenesta i Møre og Romsdal er å ivareta naturmangfaldet, og auke forståinga blant folk om verdien av dette. Oppgåvene er miljøvennleg tilrettelegging, drift og skjøtsel av statleg sikra sjøbaserte friluftsområde, og kampen mot marin forsøpling. Vi kan dele oppgåvene inn i fem hovudpunkt, jf. årsplanen til Skjergardstenesta:

- «Drifte og vedlikeholde allerede etablerte installasjoner på sjønære, offentlig eide eller statlig sikra friområde i Møre og R. for å tilrettelegge for fine opplevelser i naturen.
- Oppgradere og forbedre eksisterende områder etter bestilling fra de to friluftsrådene i fylket. Dette med bakgrunn i at de to friluftsrådene søker midler til dette etter medlemskommunenes forvaltningsplaner og ønsker.
- Etablere nye brygger og tilrettelegge på nye friareal etter statlig sikring.
- Etablere kontakt og samarbeid med Statens Natur Oppsyn (SNO), lage rutiner og samkjøre oppdrag for synergieffekter.
- Være en aktiv ressurs i kampen mot marin forsøpling, ta ansvar for rydding av statlig sikrede områder, men også være en utøvende funksjon for de to friluftsrådene i fylket som deres operative enhet til strandrydding i hele fylket.»

7.2 Prioriterte tiltak i 2024 - skjergardstenesta

Punkta er utdrag frå årsplanen til Skjergardstenesta i Møre og Romsdal:

- Anskaffe ny arbeidsbåt i tillegg til Rigmor og utvide kapasiteten
- Utvikle og forankre tenesta i medlemskommunane til begge friluftsråda i fylket
- Tilpasse dokumentasjon og sertifikat på båtar og mannskap etter nye krav (fartøyinstruks, 12 pax jf. Sjøfartsdirektoratet.no m.v.)

Oppdrag frå Sunnmøre friluftsråd:

- Oppdrag frå Sunnmøre friluftsråd v/prosjekt innan marin forsøpling
- Oppretthalde og vidareføre drift av eksisterande sjønære driftsområde
 - brygger, bygningar og badebøyer m.v. og vegetasjonspleie
- Utvide fast driftsrunde på Sunnmøre som tek inn sjønære statleg sikra friluftsområde i fleire kommunar
- I samarbeid med avd. drift og avd. aktivitet etablere mindre installasjonar for hengekøyeovernatting/padling i Ellingsøyfjorden.

Oppdrag til skjergardstenesta for Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal vert omtalt i deira arbeidsplanar

Vedlegg - prosjektliste 2024

Prosjekt 2024		Økonomisk støtte	Finansiering stad
Avd. 10 Administrasjon:			
Medlemskontingent (bekrefta)		3 265 500	Eigarkommunane
Administrasjonstilskot frå FL (innvilga)		755 000	FL
Driftstilskot frå MRFK (omsøkt)		400 000	FK
Andre driftsinntekter, framleige		67 000	Statens naturoppsyn
Avd. 10 Administrasjon sum		= 4 487 500	
Avd. 20 Drift:			
Vestnes, Leirvågen-Furnes friluftsområde Toalett		411 500	FK
Ålesund, Svinøya friluftsområde Gapahuk/padlehuk		205 000	FK
Ålesund, Vikholmen friluftsområde Reparasjon kai		210 000	FK
Ålesund, Skråvika friluftsområde Badebøyer		23 000	FK
Sykkylven, Haugneset friluftsområde Bord, benker, grill		101 000	FK
Innvilga 2023, vert utbetalt i 2024 ved ferdigstilling		558 000	FK
Avd. 20 Drift sum		950 500+558 000 = 1 508 500	
Avd. 30 Aktivitet:			
Aktivitet i skule/bhg Læring i friluft	Slå på ringen – aktivitetsprosjekt (delvis innvilga)	600 000 + 600 000	Gjensidigest., SBM
	Med mose i håret og plaster på såret (innvilga)	124 000	FK
		SUM = 1 424 000	
	Personar med innvandrarakgrunn (omsøkt)	380 000	FL
	Læring i friluft - Kajakk i skulen (omsøkt)	345 000	FL
	Utandørs livredning i skulen		Sal kurs/evt. sponsor
Aktivitet i fritida	Utstyrbase og utstyrbase kajakk	50 000 + 50 000	FL
	URØRT 2024 (innvilga)	70 000	FK
	Naturmøteplassen (omsøkt)	430 000	FL
	Introkurs til nærfriluftsliv (innvilga)	50 000	FL
	Vinterferieleir ungdom (omsøkt)	180 000	FL
	Friluftsskular 2024 (delvis innvilga)	105 000 + 60 000	FL + FK
	Padlefestival UNG (omsøkt)	109 000	FL
StikkUT!	Friluftsliv i SFO 2024	60 000	FK
	Friluftslivets veke – aktivitetsdagar (avslått)	0	FK
		390 000	FL
Tursti m.m.		250.000+125.000+100.000	SBM Wattn sponsorar
		400 000	Sal bedriftspakkar
		SUM = 1 265 000	
	Friluftslivets ferdselsårer (vert truleg innvilga)	350 000	FK
Tursti m.m.	Padle- og roled Ellingsøyfjord og Sula (omsøkt)	50 000	FL
	Friluftsbarmeter (midlar FNF disponerer/utfører)	425 000	FNF/FK
	50 årsjubileum arrangement i kommunane 2024	300 000	FL
Avd. 30 Aktivitet sum		= 5 603 000	
Avd. 40 Skjergardstenesta:			
Driftstilskot frå Miljødirektoratet (innvilga)		1 500 000	MD
Driftstilskot frå fylkeskommunen (innvilga)		750 000	FK
Driftstilskot frå Sunnmøre friluftsråd og F. Nordmøre R. (innv.)		650 000 + 250 000	friluftsråda
Andre driftsinntekter innleie og tilskot		1 955 000	friluftsråda, MD
Avd. 40 Skjergardstenesta sum		= 5 105 000	
Avd. 50 Marin forsøpling:			
Marin forsøpling med frivillige - 505 (innvilga)		497 000	HMF
Marin forsøpling år 2 (innvilga) - 502		1 500 000	MD/MARFO
Rydd ytre kyst Sunnmøre nord – 5042 (toårig, er innvilga)		1 646 000	HMF/Rydd Norge
Avd. 50 Marin forsøpling sum		= 3 643 000	
Avd. 60 Utstyrbase:			
Utstyr friluftsliv (omsøkt)		100 000	FL

Friluftsrådenes landsforbund (FL), Møre og Romsdal fylkeskommune (FK), Miljødirektoratet (MD), Handelens Miljøfond (HMF), Sparebanken Møre (SBM), Wattn, Gjensidigestiftelsen

Avd. 20 Drift – innvilga 2023, ikkje utbetalt		
Sula, Langevågsholmane Reparasjon kai (innvilga-ferdig)	219 000	FK
Ålesund, Skråvika friområde Ørskog Rydde skog (innvilga-ferdig)	49 000	FK
Ålesund, Vikholmen friområde Fast grill bål plass (innvilga-ferdig)	61 000	FK
Sula, Storholmen friområde Gapahuk/padlehuk (innvilga-påbegynt)	205 000	FK
Ålesund, Stavsethneset friområde Sykkelsluse (innvilga-påbegynt)	24 000	FK
Avd. 20 Drift sum	558 000	